Ч. 23. Львів, четвер 16. марта 1922. Почтову належність оплачено гуртом, Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 700 М.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 40 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоґи 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 15. марта 1922.

„Европейська господарська Конференція і Україна“. Під таким заголовком помістила „Bayerische Staats zeitung“ вступну статтю п. В. Оренчука. Автор статті виказує, що Схід був для західної Европи перед війною загадкою, тепер під большевиками стався справжнім Сфінксом. Незнанням Сходу грішить Европа від давна. Ні в середних віках, ні в початках нових часів Схід не потрафив звернути на себе пильнійшої уваги Заходу. З упадком староукраїнської Київської держави, яка спинила татарську навалу і головним чином через це мусіла переплатити своїм істнованням, виходить Схід з ряду важних европейських факторів. Правда, зачувано на Заході дещо про війну України з Польщею, про переговори України з Московським царатом, одначе ці події не викликали на Заході тривкого зацікавлення.

Щойно від часів Петра Великого, якому вдалося з ріжних під господарським оглядом, нічим до себе не подібних під оглядом національним одиниць зліпити одну цілість з московським центром, захід — щасливий, що Схід найшовся під одним дахом — зачинає звертати на нього деяку увагу. На численні спроби спинити гегемонію Москви над немосковськими національними організмами Сходу не звернено пильної уваги, не вийдено поза дипльоматичний протест, який заложено в Петрограді, коли цар Петро Великий прибрав собі титул „царя всіх русских“.

Традиційній експанзії Москви доскочила скоро підмога з боку науки. До цеї ціли спрепарована теорія про три вітки русского народу. Мала вона на меті скріпити московські імперіялістичні наклони, виставляючи як гасло „зєдинення всіх русских земель“. Дві сотні літ годовано світ цею і подібними їй правдами, аж в умах цивілізованих народів утвердилося поняття одноцілости Росії. І утвердилося воно так, що навіть революція і зголошені права поневолених націй на самовизначення тільки дуже повільно в цім напрямі роблять виломи. Цей консерватизм відносно поняття Росії шкідливий. Правда, він не зломить волі освободжених народів здобути собі повну національну і господарську незалежність, одначе він може проволікти розвитковий процес, може спричинити богато клопотів, а чого доброго — й криваві розправи. Давнійша Росія, коли щось подібного взагалі можна собі подумати, може повстати тільки збірним зусиллям всіх давнійше поневолених народів. Фальшиве поняття,яке можна було колись обсервувати у відношенню до Росії, часто тепер повторяється у відношенню до большевиків. Большевиків уважається за одиноких представників не тільки російського, а й українського хазяйства. В значній мірі тому, що вони, не мегучи після здобуття України обійти українське питання, покликали до життя совітську Україну. Це зробили вони, найкращі в світі тактики, не тому, щоби помогти українському народови в його змаганнях, тільки з дуже понятних причин: щоби на Україні спаралізувати противбольшевицькі настрої і таким робом найти змогу експльоатувати спокійно скарби української землі. Вони зразу зорієнтувалися, що на Україні рішається вдержання, чи упадок комуністичного режіму.

Одначе тактичні протиміри не поможуть большевикам продістатися через Сциллю і Харибду української проблеми, бо не „західний імперіялізм“ і не „світова буржуазія“, а українське село буде гробокопателем большевизму.

Автор інформує німецького читача про противенства світоглядів українського і московського селянина, про зріст національної свідомости українського села підчас бурхливих останніх літ, про його ворожу поставу до большевицьких експериментів. Коли зроблено виломи в большевицькій доктрині, коли большевизм здає поволі позиції не тільки на Україні а й на Московщині, так це діється виключно завдяки впертій боротьбі українського села з наїздником.

Уступки большевизму, розуміється, не роблять його ані популярним, ані не скріплюють. Остается тим, чим був: насильством одної чужої кляси, яка не може найти підпори в чиннику, який є рішаючий для господарського життя України, тобто в українськім селянстві.

Тому господарські договори між заходом і Україною можуть тільки тоді здобути тривку основу, коли вони зіпруться на ці фактори, які є міродайними і рішаючими в господарськім життю України, тобто селянські маси.

Договори, заключувані з большевиками понад голови селянських мас на Україні, договори накинені може ще й в додатку при помочи червоноармейських штиків, кінець кінців мусять статися свистком паперу. Тільки розвязка української проблеми в цілій її ширині може дати тверду підставу до оздоровлення европейського хазяйства.

Буковинська Україна в рр. 1918–1922.

Буковина без провідників. — Українське громадянство і окупаційна румунська влада. — Німці й Поляни в румунському таборі, Українці і Жиди союзниками. — Початки деморалізації.

Чернівці, в марті 1922.

I.

Між тим, коли буковинська делегація Національної Ради З. О. недавно оголосила свій протест проти жорстокого гнету румунської влади над Українцями Буковини, а враз з тим і непохитне бажання зєднання цеї країни з Галичиною в окрему самостійну державу, а буковинською еміграцією в Америці навіть засновано „Союз визволення Буковини“, дома діється дещо таке, що тяжко погодити з щиро українським світоглядом. Невідповідальні елементи з поміж того $\frac{1}{4}$ міліонового населення в неприсутности його легальних представників вже третий рік ведуть політику, яка не видержує ніякої критики.

Називаємо тих людей невідповідальними тому, що вони або не здають собі справи з наслідків своєї погубної роботи, не тямлять, що їхнє політикування затемнює народню справу, або, спроневірившись українській ідеї, просто йдуть на услуги ворога. Факт, що вони досі не здобулися на якубудь виднійшу організацію, свідчить найкраще про те, що їм бракує опертя в масах, що не має в них жадної авторізації. А що для цих самозванців румунська влада, так інтолерантна до всього українського, ставиться поблажливо, міжтим коли позабуковинська українська преса (без огляду на партійність) досі для них найшла одні принагідні слова погорди, — тут вихідна точка для оцінки цього сумного явища може бути тільки одна.

Свідоме українське населення Буковини, подавляюча більшість якого через кільканацять літ до війни йшла шляхами, вказаними йому народними демократами (по взірцям, взятим із народнього руху сусідної Галичини), тепер позбавлене своїх давних провідників. Коли осінню 1918 р. румунські окупаційні війська заняли Буковину, свідоміймші одиниці, цвіт української інтелігенції, пішли за покликом галицького українського уряду, гуртуючись біля новоствореного державного апарату, инші відразу пішли на еміграцію до Відня, в Чехословаччину, ба навіть в Америку (м. и. бувший лідер і перший головний організатор н. д.-ого сторонництва д-р Стефан Смаль-Стоцький зівсім не повернув з заходу, де його заскочив розвал австро-угорської держави, а удався до Праги, де з питомою енергією працює в користь нації). Багато Галичан, які повнили місію українських піонірів на Буковині, повертали до рідних осель. Остались на буковинській землі люде, яким не довелося бачити первістків української нар. державности в Галичині й викликаного нею захвату: відломки інтелігенції, старші люде, найбільш бувші урядники, нездатний до емоцій елемент, заклопотаний надто загостреними життєвими конечностями; деякі приклонники невеличкого т. зв. радикального сторонництва (яке завдяки нерішучости своїх керманичів не вспіло до світової війни розвинутися як слід) з поміж сільської інтелігенції; міщане, які тільки в Чернівцях творять поважнійший контінгент (инші міста Буковини не виходять дійсно поза рамці типічних т. зв. „Marktflecken“); кількадесять студентів університету, що стараються надолужити спричинену війною перерву в студіях (в Чернівцях не мають тепер спромоги слухати лекцій української літератури); майже в цілости православне духовенство, о скільки не-румунське (хоч на українських парафіях) ще невелике числом і не загартоване в національній боротьбі (старші з цих з опортуністичними нахилами відхиляються від політики); переважаюча часть колись добре зорганізованого учительства — й широкі селянські маси.

Деякої національної відпорности можна було сподіватись тільки від цих двох останніх верств українського суспільства на Буковині. Та до одних і других взялася рішучо румунська влада, щоби не дати їм знов зорганізуватися, щоби відразу зломити всяку активність. Розпорошене воєнними подіями і трикратним московським наіздом нар. учительство не вспіло ще заняти свої давні місця, селянство тільки що почало відновлення знищеної господарки — як ринула румунська інвазія й враз з тим почалася брутальна нагінка.

Першим кроком нової влади, що вже в перших днях „приняла міри“ задля негайного визнання румунського короля й згоди на вічну анексію Буковини, було нищення українського народнього шкільництва, колись так гарно обставленого з матеріяльного боку, звільнення учителів-Українців в полудневій части краю й в усіх мішаних громадах, скасування крім одної (в Чернівцях) всіх середніх шкіл, розвязання читалень, Січей, а навіть народніх крамниць. Сталося це майже без опору з боку Українців. Тут іменно виявилися фатальні наслідки браку доцільного національного виховання. Через те, що давнійше завдяки правительственним політикам, послам Василько et cons. без великих клопотів заспокоювано народні потреби, українське суспільство Буковини не мало нагоди займатися такими справами, як організація приватного шкільництва. Народня освіта без перешкод поступила в останнім передвоєннім десятиліттю значно вперед, анальфабетизм меншав

очевидячки, Українці користувалися рівними правами (в автономних корпораціях мали навіть перевагу) але про політичну школу, яку можуть дати тільки боротьба за політичні права, виборча кампанія, страйки, тощо — мало хто дбав. Через те маси, хоч національно свідомі, та без організаційної практики, без тої політичної гнучкости, яку може дати тільки набутий самочинною працею досвід, позбавлені своїх провідників послів (які виконували свої обовязки в українськім парляменті в Станиславові, або з инших причин опинилися за кордоном в р. 1918/19) — в добу світового перелому й всенародніх змагань до самовизнання, безрадно стали на перехрестних стежках. Зєднання з Україною прагнули вони, та „не знали і не відали“, на яку їм стати, як їм ставитися до румунських окупантів, до чужої влади, що живо заходилася коло скріплення своїх інтересів на українській території Буковини.

В першій половині першого року ворожої інвазії українська суспільність, хоч збентежена і пригноблена держалася ще досить добре, навіть не дала себе застрашити масовими арештами, ба і тримісячним інтернуванням трьох соток інтеліґентів, не пішла на переговори з владою, яка вжила нечуваних засобів моральної і фізичної пресії, аби вимусити у Українців формальну згоду на прилучення Буковини до Румунії, хоч Поляки і Німці зараз пішли на зустріч окупантам, що сильно підорвало бодрість в українській Буковині. Одні Жиди ставилися скептично до заповіджених новою владою благодатей, не добачаючи в румунськім державнім законодавстві ґарантій рівних горожанських прав для своєї народности. (Німці опісля гірко розчарувалися, бо Румуни відобрали їм не тільки давні привілеї, більшу часть шкільництва і т. д., але навіть театр в Чернівцях; і Поляки не дочекалися й досі сподіваної участи в „пануванню“). Ставши на цій плятформі, Жиди неначе являлися природними союзниками Українців. Але сильні репресії уряду робили своє. Коли надто в літі 1919 р. галицька армія, приневолена фатальними обставинами, перейшла Збруч, аби уникнути повної катастрофи й глядіти нового шляху народньої еманципації, українська інтелігенція Буковини зовсім опустила руки. Почалася деморалізація, на жаль, від людей з т. зв. академічним образуванням, і згодом перейшла на решту інтеліґенції, та — треба це признати — майже не діткнула народніх мас. Вважаю тут своїм обовязком підчеркнути, що греко-кат. священики, по найбільшій части Галичане, не відцуралися сильної в тих кругах традиції й не перестали між своїми щирити народної свідомости.

Зроблено й деякі спроби з боку учительства задля відновлення освітних інституцій і припинення дезорґанізації, але недостача фондів, конфіската української друкарні в Чернівцях, заборона сходин, заборона друків на українській мові, — всі ті репресії румунського уряду, що нагадують живу копію царського режиму — скоро спаралізували заходи оборонців народньої справи. Надто „свої“ причинилися до розкладу в ріднім таборі, саботуючи, або даючи себе заманити на хибну дорогу провокаторам з румунського боку, або . . . прямо схрунивши.

(Продовження буде.)

Перед конференцією в Ґенуї.

Нота Директорії Української Народньої Республіки.

До Високих Урядів Держав Антанти в справі Економічної Конференції.

Високі Уряди мають приступити в найблизчім часі до обговорення економічних справ Совітської Росії.

Директорія Української Народньої Республіки, як єдиний національний Уряд, обраний волею народа в січні 1919 р. в Києві, має за шану подати на увагу Високих Урядів слідуючу заяву:

Російський Совітський Уряд в своїх пертрактаціях з заінтересованими Державами в справі налагодження економічних взаємовідносин та розрахунків за борги бувшої Російської Імперії, цілком самостійно і необмежено хоче розпоряжатися економічними ресурсами та природними багатствами України, яка лише тимчасово окупована Совітською Росією.

Визнавши своїми державними актами повну самостійність України, Російський Совітський Уряд в дійсности всіми засобами поборює українську державність. Він не дає можливости навіть і так званому союзному „Українському Радянському Урядові“ провадити незалежну від Москви економічну політику і для сього підпорядковує собі взагалі діяльність т. зв. Українського Радянського Уряду.

Таке поступовання Російського Совітського Уряду цілком відповідає тій ролі, яку він сповняє нині відносно України, як правдивий окупант української території.

Совітська Росія використовуючи при такому стані Україну економічно й мілітарно для своїх цілей, змагає до того, щоб і надалі задержати такий стан посідання.

Як тимчасовий і незаконний окупант України, Російський Уряд не є заціkавлений в переведенню на Україні доцільних мір по відбудованню зруйнованого ним економічного життя, які булиб розраховані на довший час, а лише намагається як найінтензивнійше провадити і далі експльоатацію України без огляду на її сучасне, тяжке положення. Тому Російський Совітський Уряд для полегшення свого критичного положення виявляє тепер найбільшу готовість коштом України придбати собі так необхідну фінансову піддержку Великих Держав, приобіцюючи ріжні концесії на Україні та приймаючи всякі зобовязання. Російський Совітський Уряд не тільки іґнорує життєві інтереси України, як окремої держави, а й накидає їй такі тягарі, які не можуть бути приняті ніяким національним урядом, обраним законно українським народом. Таке саме значіння малиб для українського народу і зобовязання так званого „українського Радянського Уряду Раковського“, який в дійсности є лишень філією Московського Совітського Уряду і цілком йому підлягає, хоч иноді фіґурує в міжнародніх зносинах яко незалежний, коли того потрібно Російському Урядови для замаскований окупаційної ролі на Україні.

Директорія У. Н. Р., маючи на увазі велике значіння для України і цілої Европи питань: 1) про участь Великих Держав у відновленню економічного життя на Україні; 2) про установлення між Україною і Великими Державами товарообміну; 3) про прийняття Україною на себе відповідної частини зобовязань по боргам бувшої Російської Імперії, має за шану звернути увагу Високих Урядів Держав Антанти на слідуючі обставини:

Україна з менту відновлення свого державного життя по розпаді Російської Імперії в 1917 р., цілком сепарувалась від бувшого загально-російського Центру, як політично так і економічно. Процес творення власного українського політичного й економічного Центру не могли задержати російські большевики, хоч і вживали до того найрішучійших засобів. Цей процес є вже безповоротний і всякі спроби втягти примусово Україну в обіг економічного життя етнографічної Росії — не можуть бути здійснені. Занадто довга большевицька окупація України, немилосерно визискує населення і руйнує українську промисловість та транспорт, часто для піддержання відповідних галузей господарства в Росії. Вивіз з України знарядів промисловости — машин, станків, рельсів, вагонів, майстерень, не кажучи про вивіз збіжя й худоби без жадної компенсації, наочно показує навіть, звичайному селянинови, що підпорядкування інтересів українського економічного життя економічним інтересам самої Росії, є абсолютно неможливим. Населення України орієнтується на свій Центр-Київ, і тому воно не може погодитися на переведення таких плянів що до економічної відбудови України, які в своїй основі мають чужий Центр (Москву) і перешкоджують обєднанню національно економічних сил на території України.

При таких обставинах є незаконним і неприродним змагання Російського Совітського Уряду взяти в свої руки справу економічної відбудови України і провадити її з погляду інтересів Московського Центру. Участь Великих Держав у відбудові України, що також є і в інтересі їх самих, може дати бажані наслідки лише в тому разі, коли на Україні буде знесена большевицька окупація і там буде розпоряджатися національний уряд. Знищення витвореної большевицькою окупацією анархії і привернення ладу та спокою на Україні — є передумовою для можливости розвою діяльности на території України европейського капіталу і промислу. Відновлення остаточно зруйнованої промисловости і транспорту на Україні не може обійтись без найбільшої участи самого населення. А це може статися лише при задоволенню національних потреб того же населення. Питання товарообміну України з Великими Державами тісно звязано з політичним питанням, і воно може бути розвршене само собою, коли Високі Уряди виявлять належне заінтересовання українською справою.

ИОГАН ҐОТЛІБ ФІХТЕ.

22)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

(Продовження.)

Так само не треба прикладати великої ваги до обставини, що в здобутих краях германські племена помішалися з давнійшими мешканцями; бо побідниками, панами та творцями нового народу, що повстав з того змішання, були все таки лише Ґермане. Позатим те змішанне, яке за границею наступило з Ґаллійцями, Кантабрійцями і т. д., відбулося в неменших розмірах в матірнім краю із Славянами; і сьогодня жаден з тих народів, що походять від Германців, не міг би так легко доказати своєї більшої чистоти свого походження, як инші народи.

Важнійшою одначе і, як я думаю, рішаючою про цілковите противенство поміж Німцями та иншими народами ґерманського походження, друга зміна, зміна бесіди; і зараз на початку хочу се зазначити, що при тім не розходиться ані о особливі прикмети тої бесіди, яку одно племя задержало, ані о властивости инших, які другі племена приймили, лише виключно о те, що там задержано своє, а тут принято чуже; і не розходиться о попереднє походження тих, що уживають первісної бесіди, лише о те, аби тої бесіди уживано безперервно, бо бесіда в далеко більшій мірі образує людей, як люде бесіду.

Аби, о скільки се тут можливе і потрібне, вияснити наслідки такої відмінности в творенню народів і означену форму противенства в національних прикметах, яка являється конечним наслідком тої відмінности, мушу вас запросити до розгляду істоти бесіди взагалі.

Мова взагалі, а в окрема означення предметів в тій мові при помочі знарядів мови не залежить зовсім від довільних постанов та умови, але передовсім від головного закона, згідно з яким всяке поняття стає при помочі знарядів мови таким, а не иншим звуком. Подібно як предмети відбиваються в змислових знарядах окремої одиниці в якійсь означеній фіґурі, фарбі і т. д., так само відбиваються вони в знарядах громадської людини, в мові, приймаючи форму, якогось означеного звуку. Властиво говорить не чоловік, а говорить в нім людська природа, і обявляється иншим йому подібним. І тому мусимо сказати: мова є одинокою і викликаною конечністю.

Вправді бесіда не могла ніколи і ніде зродитися одноцільною в уживанню чоловіка, а розвивалася і образувалася скрізь далі під впливами, які мало підсоння і частійше або рідше уживання на знаряди мови, а порядок бачених і означуваних предметів на порядок означування їх. Але й тут не має самоволі або припадкости, лише строгий закон; і, очевидно, не може обявлятися за посередництвом так витворених серед згаданих обставин знарядів мови одна і чиста людська мова, але її відміна, і то власне така, а не инша її відміна.

Назвім тепер людей, що жиють разом, підлягають тим самим зовнішним впливам на знаряди мови і, безнастанно висловлюючись, образують щораз більше мову, народом, то мусимо сказати: мова того народу є з конечности такою, якою вона є, і властиво не той нарід висловлює своє пізнання, лише його пізнання висловлюється в ньому.

При всяких змінах, в мандрівці мови через ті самі згадані в горі обставини, ненарушеною остається та закономірність; а іменно над всіми що живуть в безперестанних зносинах, і де новина, висловлена одиницею, досягає слуху всіх, має силу лише та закономірність. По тисячеліттях і після всіх змін, яких зазнала в них зверхна форма мови того народу, остаєтьсяся все тою самою жива, язикова сила природи, що первісно мусіла виявитися, що безперервно протискалася посеред всяких условин і все мусіла такою бути, якою власне була, мусіла остаточно такою стати, якою тепер власне є, а по якімсь часі буде такою, якою буде мусіла стати. Чиста людська мова взята передовсім разом з органом народу, коли відізвався його перший звук, що виходить з того органу, взята дальше в звязку з розвоєм, який мусів перейти той перший звук серед даних обставин, дає як остаточний вислід теперішну мову народу. Тому мова остається все тою самою мовою. Нехай все, по декількох століттях потомки не розуміють тодішної мови своїх предків, бо затратили розуміння тих переходів; то все таки є від самого початку постійний перехід, без скоку, все непомітний в теперішности, можливий до помічення лише через додання нових переходів і видний тоді як скок.

(Продовження буде.)

„В справі прийняття на себе Україною части боргів був. Російської Імперії, Директорія має за шану заявити, що як було вже торжественно заявлено урядом У. Н. Р. в 1919 році, Україна при задовольненню її національно-державних змагань є готова прийняти ту суму боргів, яка по справедливости упадає на її долю.

Директорія У. Н. Р., яка є єдиним законним урядом України, має за шану просити Високі Уряди допустити її делєґацію до участи в засіданнях економічної Конференції для представлення усіх потрібних матеріялів і міркувань в обороні інтересів Української Народньої Республіки.

Директорія У. Н. Р.

А. Андрієвський. А. Макаренко.
Проф. Ф. Швець.

Референт *Галіп-Гафенко.*

В січні 1922 року.

Генуенська конференція, Льойд Джордж і Америка.

„Н. Фр. Прессе" довідується з Льондону, що Льойд Джордж не має наміру зректися особистої участи в генуенській конференції. Льойд Джордж візьме в ній участь з тим наміром, щоби своєю акцією на конференції створити на міжнародній арені умови, що уможливилиб Америці взяти участь ще в тій конференції, яка з певністю буде небавом скликана.

Дальше згаданий часопис доносить, що до Европи виїхав відомий американський промисловець Зандерліп, котрого вважають неофіціяльним представником Америки, висланим на ґенуенську конференцію.

Справа ґенуенської конференції в Палаті Громад.

По донесенням з Льондону, Чемберлєн заявив в Палаті Громад, що совітський уряд повідомив телеграфічно італійський уряд, що російська делєґація на конференцію в Генуї буде складатися з Леніна, Чічеріна, Крассіна, Літвінова і цілого ряду инших осіб.

Член Палати Громад Веджвуд зголосив запит до уряду, чи будуть підприйняті кроки осторожности, щоби представників совітської Росії охоронити перед замахами. На це відповів Чемберлєн, що це питання відноситься до італійського уряду, а не англійського.

На дальші запити в справі відмови уряду Зєдинених Держав взяти участь в генуенській конференції заявив Чемберлєн, що це становище Зєдинених Держав не викличе ніякої зміни що до реченця конференції, який визначено на 10. квітня ц. р. Вкінці член Палати Громад Кенворті поставив запит, чи уряд Зєдинених Держав відмовив свою участь в конференції з огляду на участь в ній совітського уряду. У відповіді на цей запит заявив Чемберлєн, що інтерпретацію заяви уряду Зєдинених Держав належить лишити цьому урядови.

Мануїльський про ґенуенську конференцію.

На районній конференції металівців в Харкові, виголосив Мануїльський велику політичну промову, в якій з більшою отвертістю висказався про міжнароднє положення совітських республик, торкаючись також питання про конференцію в Ґенуї.

„Шлях — каже Мануїльський — по якому Европа прийшла до думки про ґенуенську конференцію почався від версайського мира. За Версалем слідували конференції Брюсельська і Вашінґтонська. Причини скликання і тої й другої аналоґічні і світ стоїть перед небезпекою нової війни. Умови, які вішують війну, витворили версайський договір. Англія й Америка під цю пору найбільше могутні держави, ведуть уперту суперечку о заморську геґемонію. Вони прикладають всі зусилля, шоб не допустити до війни, щоб її відтягти. Така є головна мета і майбутньої конференції в Ґенуї.

Франція йде до установлення в совітській республиці режіму капітуляції, але совітська влада до того не допустить.

Можна чекати на конференції вимоги розброєння червоної армії. Америка вже порушила це питання, підкреслюючи, про неможливе явище істнування на континенті Европи двох великих армій — Франції і Росії. Всі ці гадки говорять про можливість розриву в Ґенуї.

Ґенуенська конференція — на думку Мануїльського — має ще одно велике значіння: вона підкреслює моральний кінець новостворених держав".

Велика Україна

Офіціяльний голос про положення на В. Україні.

(Від нашого кореспондента.)

На районній конференції металістів в Харкові від імени совітського правительства України було офіційно повідомлено, що найблищі місяці в продовольчому відношенні будуть тяжкими: по всім галузям податку буде зібрано не більш як 80 міл. пудів. Державне постачання робітників і працьовників скорочено і буде скорочуватися. Весь засівний матеріял не буде доставлений в голодні райони — це вже зясувалося, тому треба чекати ще більшого голоду.

Голод на Катеринославщині.

На Катеринославському зїзді комнезамів виявилося, що в Никопольському повіті, голодує 56.934 дорослих та 30.700 дітей; в Катеринославському 62.047 дорослих та 22.935 дітей; у Верхнедніпровському повіті 124.636 дорослих та 22.625 дітей; у Новомосковському 150.589 дорослих та 15.000 дітей; у Павлогродському 35.000 дорослих та 30 тисяч дітей. Кількість голодних дітей в ґубернії становить 30% усіх дітей.

Большевики про свою владу.

„Комуніст" пише:

„Совітське правительство, правительство робітників і селян і всі паскарські елементи, вся велика зграя акул, які з насолодою зїла би всіх нещасних, всіх голодних і совітську владу — це два смертельні вороги. Приглянься же, що робиться в дійсности: всі установи і верхи торговельних совітських установ переповнені паскарями, які на тлі нашого „непа" переводять працю, яка є дуже небезпечною, як і для нової екомічної політики, так і для самої власти в цілому".

Митно-контрольні установи.

„Комуніст" подає: на кордоні з Польщею у відтинку 250 верств, є 12 кордонних митних установ. Протягом 1921 року митницями переведено 1214 справ по задержанню контрабандних товарів. За грудень 1921 р. затримано контрабанди на суму 340,860.000 рублів.

„На общепонятном языке".

Совітськими установами в Києві і Харкові розпочато підготовчу працю до випуску книг-інформаторів: „Весь Київ" і „Весь Харків" — звичайно... на російській мові.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника"! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника".

Конференція балтійських держав у Варшаві.

Дня 13. ц. м. о 1 год. в полудне отворено в палаті польської ради міністрів конференцію міністрів балтійських держав. Перший промовляв польський міністер закордонних справ Скірмунт, який привитавши делєґатів зазначив, що конференція з формальної точки погляду є продовженням і льоґічним розвиненням конференції в Гельзінґфорсі. Завданням конференції буде порозумітися відносно ширших проблємів в комплєкті загальних справ, з поміж яких г е н у е н с ь к а к о н ф е р е н ц і я уявляє собою такий наглядний примір, без заміру накидування спільних програм комунебудь з держав чи державних ґруп. Завданням конференції є — приступити до великого діла повоєнної економічної відбудови уділенням щирої і безінтересовної співпраці, свідомої власних потреб та власних цінностей, як також свідомої обовязків, які накладає спільне ґеоґрафічне положення, як безпосереднім сусідам Росії. Одинокою конкретною програмою, яка може принести користь і є можливою до реалізації здається ця програма, яка дорогою міжнародньої співпраці, дбайливої о визискання всякої ініціятиви та о піднеся всяких змагань, привернула би велитенським теренам східної Европи їх спроможність до життя і продукції та приєднала би їх мирною дорогою до европейської спільноти. Щоби одначе прикласти руку до реалізації тої обширної програми, треба позискати запевнення і ґарантію, які вже частинно коріняться в самому факті співпраці вимагати о с т а т о ч н о г о і п і д л я г а ю ч о г о д и с к у с і ї у с в я ч е н н я п р і н ц і п у н е н а р у ш и м о с т и п і д п и с а н и х д о г о в о р і в і н е м о ж л и в о с т и п і д д а н н я ї х п і д д и с к у с і ю в н і я к о м у в и п а д к у і в н і я к і й ф о р м і. З другої

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

Естетика сучасної поезії і творчість П. Тичини.

(Продовження).

Також протимистецьким буде, коли поет народні вислови та архитектоніку народнього твору буде переносити до своїх творів незмінними. Дитинячий творчій зріст не мусимо переживати у зрілу добу нашого творчого життя; але творчі задатки нашого дитинства є основою творчости для нашої доби зрілости, бо канва залишається та сама, але взірці на ній ми вишиваємо майстернійщі та глибші. В цьому лише наш творчий зріст, в цьому лише наш культурний поступ в порівнанні з тим, що дали нам попередні покоління нашого народу; в цьому лише і так дорога для нас національна традиція, яку ми бережемо як найбогатший скарб творчого процесу нашого народу як певної окремішної нації. Коли ж ми рвемо ці дорогі для нас нитки і привязуємо свої, творчі змагання чужими нитками до чужого джерела та його традицій, цим ми творимо не поступ нашої культури, а сприяємо обновленню і розвиткові як раз чужої культури.

Поетична творчість Тичини своєю архитектонікою є великий поступ в історії розвитку української поезії. Опершись на ґрунті архитектонічних пісенних витворів українського народу, він ці витвори так поглибив, що в його перетворенню вони можуть вважатися наймайстернійшими засобами архитектонічного виявлення в поезії.

Українська народня поезія у всій повноті своєї творчости виявила велике багацтво поетичного паралєлізму:

1. а) Осичино, березино,
Чом не гориш, тільки ку-
[ришся?

б) Молодая дівчинонько
Чом не живеш, тільки жу-
[ришся?

2. а) Ой, тонкая хмелиночка
На тин повилася,
б) Молодая дівчинонька
В козака вдалася.

3. А. а) Чи я в полі не пшениця
[була,
Чи я в полі не зелена була?
Взяли мене та й пожали,
У снопи повязали,
Така доля моя!

а') Да чи я в лузі не калина
[була,
Да чи я в лузі не червона була?
Взяли мене поламали,
І в пучечки повязали,
Така доля моя!

Б. б) Да чи я в батька не ди-
тина була,
Да чи я в батька не кохана була?
І світ мені завязали,
І з нелюбом повінчали,
Така доля моя!

б') Чи не було річеньки утô-
[питься мені,
Чи не було кращого улюбить-
[ся мені?
Були річки, постікали,
Були кращі, повінчали
Така доля моя!

б'') Яж тії річеньки та кругом
[обійшла
Сватали кращі, я за їх не пі-
[шла —
Ледачого полюбила,
Сама себе погубила,
Така доля моя!*)

Приклади з народньої поезії дають нам тип паралєлізма п с и х о л ь о ґ і ч н о г о, через який змальовується картина природи, а поруч з нею така-ж картина з людського життя; не дивлячись на ріжний зміст, між ними повстає співзвучність, яка зясовує те, що є в них спільного. Колиж паралєлізм через механізм пісенного виховання (амебейність) і через тавтольоґічні формули, в яких послідуючий рядок лише другими словами повторює зміст попереднього, такий паралєлізм буде р и т м і ч н и м. Ритмічне повторення робило образ поетичний яснійшим; воно, роспреділюючись по рівномірних ритмічних рядках, було більш музичним:

Не хилилися, явіроньку, ще ти
[зелененький,
Не журися, козаченьку, ще ти
[молоденький.

Спільне цим обом формам паралєлізму — сопоставлення двох мотивів; вони зясовують один другий, але перевага завши на стороні того, який наповнено людським змістом; т а к в з а є м н о с у ґ е с т и в н и м и м о ж у т ь в в а ж а т и с я в а р і я ц і ї о д н о ї і т о ї с а м о ї м у з и ч н о ї т е м и.²)

(Продовження буде.)

*) Чубинський, V, ст. 538-539.

²) Веселовський „Психологическій параллелизм и его формы" (Ж. М. Н. Пр. 1898 р., и. 39, ст. 21).

гого боку не могла би Польща толерувати, щоби під претекстом стислійшого получення зусиль малося підпорядкувати якомунебудь міжнародньому організмови поодинокі і індівідуальні економічні механізми ріжних держав, які в ніякому разі не повинні бути примушеними до резигнації зі своєї повної і цілковитої суверенности як також з економічної свободи в користь згаданого організму.

На промову Скірмунта відповів в імени делегації балтійських держав естонський міністер закордонних справ Піiп.

Відтак на внесення латишського президента міністрів Маєровича віддано провід конференції Скірмунтови. Порішено утворити дві комісії: політичну і економічну.

О 5 год. по полудни тогож дня відбулося засідання економічної комісії, якій проводив польський віцеміністер торговлі і промислу Щтрасбургер. Обговорювано спільність інтересів балтійських держав в обсягу економічних справ. На перший плян висунулося питання торговельних концепцій, Подрібну дискусію відложено до слідуючого засідання.

В звязку з питанням конвенції розважувано справу тариф і цлових удогіднень для ввозу і вивозу. Відтак стверджено, що всі репрезентовані держави стоять на становищі вільної торговлі і йдуть в напрямі доведення до мінімум конечних обмежень в обсягу свобідної виміни. Перше засідання політидної комісії відбулося під проводом Скірмунта між 5 а 7 год. вечером. На засіданню обговорювано спосіб управильнення сусідських взаємин поміж державами репрезентованими на нарадах.

Преса.

Америка і Ґенуенська конференція.

Льондонський „Таймс" обговорює відношення Америки до Ґенуенської конференції вказуючи на такі обставини: Плян Ґенуенської конференції заскочив Сполучені Держави Америки несподівано, бо довідалися про неї щойно з европейських ґазет; Америки не спитав ніхто про її гадку, хоча без сумніву Л. Джордж, Бріян і Бономі хотіли би були бачити в Ґенуї і американських делеґатів. Тому в Америці повстав погляд, що плян конференції, уложений в Канн трьома державними мужами, був подиктований їх критичним політичним положенням, ізза якого дійсно безпосередно по Канн Бріян і Бономі подалися до димісії.

Американський сенат має виповістися на днях в справі договорів, заключених у Вашінгтоні; договори будуть правдоподібно одобрені, але все таки треба числитися з опозицією, хоч правда не чисельною, але зложеною з деяких визначних особистостей. Тому Ґардінг уважає неслушним це, що Антанта поспішилася так з Ґенуенською конференцією, та заявляє зі свого боку, що Америка могла би взяти в ній участь що-йно по ратифікованню вашінґтонських умов. Надто Гардінг думає, що ще не прийшов час, засісти до балачки з совітами, як рівним з рівними, бо це — по думці Гардінґа — було би однозначним з признанням совітів і їх дотеперішного режіму. Річ в тім, що в Америці є сильна опозиція проти всяких пертрактацій з большевиками і тому правительство Гардінґа побоюється, що якими небудь уступками в користь совітів могло би пошкодитися справі вашінґтонської конференції.

Скорше чи пізнійше треба буде порушити на міжнародній конференції всі справи, стоячі в звязку з міжнародними довгами, м. и. німецькими відшкодованнями та довгами союзників Америці. Та поки що ні Америка ні Франція не підготовлені й належито незорганізовані до тої важної справи. В цвітні і в маю б. р. прийдеться признати Німеччині неможність виплати довгів і тоді Франції треба буде вибирати: або насильно взяти собі це, „чого немає", або згодитися на мораторію. Тоді для Французів стане ясною суть репараційного проблему а й Сполучені Держави переконаються, що тепер ні один з европейських довжників не зможе зглядом Америки сповнити своїх зобовязань, тому Гардінґ думає, що щойно кілька грядучих місяців підготовлять належито Францію і Америку до міжнародної економічної конференції — і що тому осінний речинець куди краще надається до скликання такої конференції.

Америка радо повитала би европейську конференцію, яка мала би зредукувати сухопутні воєнні сили по проєкті вашінгтонської конференції. Правда, що Америка свідома й того, що поки совіти не зголяться зредукувати свою — тепер найбільшу зі всіх — армію, доти нема мови про редукцію військ инших держав, а передівсім в Польші і Румунії, як сусідів Росії.

Далі у Вашінґтоні думають, що конечно заключити ґарантійні союзи не тільки між Англією та Францією, але й між усіма державами, що творили коаліцію проти Німеччини, або повстали по розпаді центральних держав та Росії.

Коли конференція в Ґенуї збереться ще перед вирішенням справи вашінґтонських договорів в американськім сенаті, то Зєдинені Держави не візьмуть в ній діяльної участи і навіть не пішлють своїх делеґатів. Колиж вона буде відрочена або коли її завдання будуть змінені в тому напрямі, що вона займеться справою редукції сухопутних армій, Америка радо її повитала би і взяла би активну участь в економічній конференції, яка по думці Вашінґтону повинна зібратися у вересні або жовтні б. р. (як знаємо, в останних днях Америка зголосила вже свою непричасність до Ген. конференції, ізза чого дехто думає, що вона взагалі не відбудеться. — Ред.)

Некультурні алярми

Проєкт основання Української Академії Мистецтв у Львові так мало популярний серед українського громадянства, викликав зацікавлення з боку... зівсім непокликаного до цього дописувача львівської „Газети Вечорної", який просто затрубів на алярм мовляв: „Українська Академія Мистецтв средством протипольської акції!"

Нещасний малополяк з „Вечорної" не зрозумів в чому діло, забув чи не знає яку вагу для польської культури мала в свій час одинока польська Академія Мистецтв в Кракові і тому підняв крик в обороні малопольської культури перед українською „інвазією", яка викликає в його уяві кошмарний привид ночі 1. листопада 1918 р. Чи можна полемізувати з того рода алярмами? Чи не тиснеться на уста досадна народня пословиця, яка говирить, що „краще з розумним згубити а ніж з дурнем найти?"

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Фраґменти лихоліття.

Дня 3/X. 1921 вніс Комітет основателів Кружка Українського Педагогічного Товариства в Борині до староства в Турці н. Стр. поданнє зі статутами і звідомленнєм про основання в Борини Кружка У. П. Т. Коли до 23. лютого не було ніякої заборони, вніс Комітет, згідно з приписами закону про товариства до тогож староства повідомленнє про конститууючі загальні збори Кружка на день 1. марта 1922 р. На це повідомленнє наспіло на 10 мінут перед зборами письмо староства, яким заказано відбувати збори. Зміст цього письма:

Starostwo w Turce.
L. 3502/22.
Turka dnia 1. marca 1922.
Do
Kółka pedagogicznego ukraińskiego na ręce Wielebnego ks. Grzegorza Moroza
w Boryni.

Pismem do pras. 23. lutego 1922 L. 3061 zawiadomił Wielebny ksiądz tutejsze Starostwo o wyznaczeniu na dzień 1. marca 1922 r. walnego zgromadzenia Kółka — zwracam niniejszem pismem uwagę Zarządu Kółka, że przed zatwierdzeniem statutów Kółka przez Województwo w Stanisławowie, Kółko ukonstytuować się ani też żadnych posiedzeń mieć nie może.

Starosta:
Doboszyński w. r.

Населення Виленщини.

(До „акту злуки" Виленщини з Польщею.)

„Виленська губернія: Повіт:	На 100 населення є: Поляків	Росіян	Білорусиів	Литовців	Жидів	инших
1. Вильно	20·12 (двайцять)	10.60	25·84	20·92	21·25	1·27
2. Дисна	2·39 (два!)	5·91	81·11	—	10·10	0·49
3. Ліда	4·67 (чотири)	1·31	73·13	8·65	12·05	0·19
4. Ошмяна	1·75 (один!)	2·35	79·97	3·77	12·07	0·09
5. Свенцяни	5·98 (пять)	5·40	47·51	33·74	7·14	0·23
6. Троки	11·26 (одинайцять)	4·67	15·73	58·11	9·54	0·69
7. Вилейка	2·45 (два!)	0·96	86·88	—	9·52	0·19
В цілій губернії	8·17 (вісім)	5·00	56·05	17·53	12·72	0·53

(Гл. Kumaniecki Krzyżanowski „Statystyka Polski" стор. 51.)

Як виглядають супроти повисших цифр ті траґікомічні чи радше хиба лише комічні т. зв. „вибори" до виленського „сойму" — причім повіти, які мають два, або чотири або й лиш один (!) процент Поляків, виказують понад 90 процент виборців Поляків!!... Се дійсно смішна, прямо неприлична комедія!...

Мова фактів.

(Причини до самоволі шкільних властей.)

IV. Рівність (Równość). Львівська Кураторія устроїла з початком вересня м. р. у Львові два річні курси, які мають на меті приготовити учительство до вищих (виділових) іспитів. Управа цих курсів спочиває в руках візитатора Пйонтковского. На курс математично-фізичний принято 52 учителів між ними 3 (трьох) Українців: на курс гуманістичний 50 учителів, з тих 2 (двох) „porządnych Rusinów". Цікаво було би пізнати ті надлюдські зусилля тих 5 учителів Українців, згл. Rusinów, заки зістали вони приняті на ті курси. Зрештою, по що Українцям курсів вищої освіти, коли і так майже всіх учителів Українців з виділовими іспитами попереношено до сільських шкіл в закутинах повітів головно Західної (польської) Галичини. Старші директори і управителі виділових і більше клясових шкіл за Австрії (Кулинич, Бурчак, Маліш і т. д) є тепер підчиненими учителями при одно- і двоклясівках. Спосібнійші українські учительські сили заняті лише в найгірших місцевостях повіту. Н. пр. Теодора Сидорова з виділовим іспитом учить при одноклясівці у Висці, пов. Рогатин; Андрій Мосьондз, якого шкільні власти насильно розлучили з жінкою і троєма дітьми, учить в Сільци Беньковім повіт Камінка і т. д. Іван Блажкевич перед війною учитель в Залукві, повіт Станиславів. Має іспит для виділових шкіл. Залуква велике, чисто українське село. Школа 2 кл. з пляном 4-кл. школи. Перед війною було 6 учит. сил, тепер 5 сил, 3 Польки і 2 Українки. Управителем школи є учителька Полька. Блажкевичеви, що вернув у вересні 1921 р. з довголітної російської неволі, не дала шк. пов. Рада його посади в Залукві, де мешкала його жена з дітьми, мимо того, що було місце (пяту учительку надано там в кілька тижнів по його зголошенню до службн). Йому надала шк. пов. Рада управительство 2-кл. школи в мазурській кольонії Волчкові. До війни була там лиш одна сила, тепер 3 і то мужеські (1 Українець, 2 Поляки). Мазури відносяться дуже ворожо до Блажкевича як Українця, висилають депутації до властей з протестом, грозять йому, а навіть не хотять віднаймити йому хати на мешкання, тому мусить він мешкати з родиною в Маріямполі, а доходити до Волчкова. Як разячо впадає в очі дбайливість шк. властей про українські і польські школи, як

також становище польського селянства до українського, а українського селянства до польського учительства. З Камінки Струмілової перенесла Кураторія мин. року три старші учительки-Українки з виділовими іспитами до сільських шкіл в Захід. Галичині, а одного учителя-Українця з виділовим іспитом до малої місцевости у Східній Галичині. Нині девять учительських сил в хлопяч школі є лиш один учитель-Українець, а на десять учительських сил в дівочій школі нема ніодної Українки. Що на цім терпить виховання нашої молодіжи, це шкільним властям байдуже. На 17 членів шк. пов. Ради в Камінці є лище 2 Українців, з котрими инші члени зовсім не числяться. Усі учителі Поляки, що повертають з російського чи иншого полону, одержують усі залеглі побори. Українцям дають платню, і то непевну, аж від дня іменовання, а залеглих поборів не виплачують зовсім. Тимчасовому учителеви Пслікози М. Старчевскому в Калущині виплачено усю залеглу платню і надано добру посаду. Вернув з довголітної російської неволі сталий учитель-Українець Гринь Пліхота. Одержує найгіршу і несамостійну посаду, а платню від дня іменовання. Шк. інспектор Деккер заявляє йому: „Пан враца не до Австрії, лєч до Польскі". Так само згадуваному же Блажкевичови і всім иншим повернувшим з неволі українським учителям не виплачено залеглих платень.

Польські шкільні власти змагають до цього, щоби в усіх селах, що окружають міста, занимали посади лише польські учительські сили. Мета: скорійша польонізація підміського населення. Перстень кождого міста Східної Галичини мусить бути польський. В усіх селах, що окружують Львів, учать лише польські учительські сили. Виняток до недавна становило село Збоїска, віддалене 3 і пів км. від Львова. Українці, які є дуже свідомі, становлять 65 процент населення, Поляки з Жидами 35 процент. В школі працювали 3 сили: Іван Стронський через 24 літ, його донька через 8 літ і одна Полька. Стронську звільнено з посади ніби через упадок фреквенції, а Стронського перенесено до Пикулович, 15 км. від Львова. Натомісць до Збоїск перенесено з Пикулович Поляків Ізидора Тарнавського і його доньку, для котрої найшлася негайно посада і добра фреквенція (для Стронської не було). Тепер працюють в Збоїсках 3 польські учительські сили, але даремні будуть їх зусилля, бо селяне там свідомі і як до тепер, відібють успішно і цей послідний наступ ворожих сил.

(Продовження буде.)

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. ккл. кн. 40.000.

патіншини візьме під увагу цих кілька гадок, зрозуміє наше важке та загрожене положення і знайде завчасний вихід, щоб не відповідати перед українським народом за бездіяльність. Краще пізно, як ніколи! *Свій.*

Голодівка (Комарнянщина).

І село Голодівка не лишається по заду у відновї культурної праці. Громадяне того села дають доказ, що їм не чужа загальна наша справа, що вони готові на кождий поклик стати в ряди працівників при здобуванню кращої економічної та політичної будучини.

За стараним кількох найсвідоміших одиниць, головно за стараням п. Григорія Бабія, відбулися загальні збори читальні „Просвіти", на котрих порушено цілий ряд пекучих справ. На збори (дня 5. марта 1922 р.) прибули і делегати філії „Просвіти" в Комарні пп. Андрій Калимон і Петро Стасюк. Делегат Стасюк, зясувавши наше сучасне політичне й економічне положення, вказав на потребу негайної організації освітної праці, — візвав присутних до праці та обєднання, — та вказав на завдання, яке має перед собою читальня під сучасну пору. Одним з завдань є і економічне піднесення селянства, тому новий Виділ повинен зараз же приступити до зеднування членів до повітового кооператива, що оновується в Комарні.

Подрібно та вичерпуюче говорив про кооперацію, її значіння та завдання п. Андрій Калимон, і своїм рефератом викликав велике заінтересування у слухачів. Правда, багато селян з певним ще недовірєм віднеслося до нової для себе справи, та всеж таки, коли прелєгент повідомив, що в Комарні основується за старанням філії „Просвіти" — кооператив, багато, з них заявило своє приступлення в його члени.

Такий вислід належить приписати і більшому освідомленню деяких слухачів і переконуючому рефератові.

При добрій охоті праця в селі принесла би успіхи, — бож прецінь Голодівка була до війни одним з гарно-зорганізованих і свідомих сіл. Та на жаль деякі люде занадто вже дбають про особистий інтерес та легку наживу, відсуваючи загальну справу на бік, та вводять в громаді непотрібні непорозуміння. Дім читальні, з вини деяких одиниць, цілком знищений, а про село і деяких людей почала йти недобра слава. Молодіж сгоронить від читальні, хоч в селі є кількох ідейних молодих хлопців. Шкода!

Вибраний Виділ складається із найсвідоміших одиниць і вони дотеперішньою працею дають запоруку, що село скоро двигнеться знову з хвилевого занепаду. *П-о.*

Студентські справи.

Українське студентство в Ч. С. Р.

Дня 6. марта н. р. відбулося засідання Чесько-українського Комітету допомоги студіючим Українцям, який складається з представників Українського Гром. Комітету та професури і студентства, як українського так і чеського. На засіданню представник мін. закорд. справ заявив, що на подане раніш жадання Комітету про домогу на утримання студентів в сумі 4 і пів міл. чеськах корон мін. зак. справ може забезпечити поміч в сумі лише три і пів міл. кор. ч.; разом з тим вона має відомости, що американська місія методистів може допомогти сумою коло 400. тисяч корон чеських.

Після цієї заяви представники студенства Черкавський, Золотаренко і Одаренко, спираючись на те, що зазначена сума асигнована на домогу лише тієї кількости студентів, які були в Ч. С. Р. до подання меморандума урядови, і що більшої суми уряд дати не може, а лькість збільшується приїздом новых, запропонували Чесько українському Комітетови, аби він оповістив, що нікому більше з новоприїзших студентів допомог уділяти не буде, тому і застерігає їх від приїзду в Чехословаччину.

Представники Українського Громадського Комітету Григоріїв, Шаповал, Лященко і Матюшенко висловилися проти того, кваліфікуючи виступи представників студентства як неоправданий з боку громадських та національних інтересів і лише грубо еґоїстичних. Вони пропонували, аби Студентська Поміч замість проєктів про одмову в помочі новоприбуваючим подбала про підшукання нових коштів, по верх того, що дає уряд, бо завдання Студентської Помочі не в тім, щоб розпреділяти готове, що уряд дає, а в тім, щоб шукати инших джерел помочі.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Ріжні вісти.

Чутка про уступлення Льойда Джорджа.

В льондонських міродатних кругах поширюється чутка, будьтоби Льойд Джордж не мав заміру чекати зі своїм уступленням аж до часу отворення генуенської конференції. Він мав переконатися підчас виступу проти нього Юнґера, що його повага останніми часами сильно ослабла. Льойд Джордж скликав засідання ради амбасадорів, яку повідомив про замір свого уступлення зі становища англійського премієра. Припускаємим його наслідником має бути Чемберлин тому, що Бальфур не погоджується на утворення чисто консервативного кабінету. Усі ліберальні міністри за вийміою Черчіля мають уступити.

Румунія мобілізує і шукає союзників.

Як доносять з Білгороду, румунський уряд зарядив мобілізацію двох річників. Військо буде вислане до Бесарабії де начались заворушення.

„Vossische Ztg." доносить, що Румунія в звязку із своєю мобілізацією в Бесарабії вислала ноту до Чехословаччини і Югославії з запитом, чи ті держави уділили би їй помочі на випадок війни.

Обі ті держави мали обіцяти Румунії всяку мілітарну допомогу. В Білгороді і в Празі ведуться тепер наради над питанням необхідности союзу в звязку з мобілізацією в Бесарабії.

Загальний громадський податок на голодних в совітах.

ВЦВК. та Раднарком ухвалив для допомоги голодним, для боротьби з пошесними недугами та поліпшення життя дітей, що знаходяться на державному утриманні встановити на 922 рік по всіх місцевостях РСФР. та республик, що входять в склад радянської федерації загальний громадський податок.

Польське „спростовання".

Перед кількома днями ПАТ. подала зміст статті дєнника „Пополо Романо" про положення греко-української церкви в землях, що находяться під польською адміністрацією Тепер оголошує ПАТ. таке „спростовання": „В розмові із співробітником „Пополо Романо" біскуп Роп заявляє в справі церковних відносин в Галичині ось що: Мнимі переслідування, приміновані Полякам супроти Української церкви в Галичині та її голови митрополита Шептицького, є пустою видумкою, бо в Галичині панує під цю пору цілковитий спокій. Мій особистий приятель митрополит Шептицький поступає неслушно, віддаючися виключно політиці, веде він боротьбу проти Польщі й тому є нараженим на напади з боку польської преси".

Коментарі зайві.

Дописи з краю.

З Лопатинщини.

Лопатинщина спить. Не має тут ніяких зверхніх ознак її живучости, активности. Негативною рисою в її життю—це цілковитий брак доцільно обдуманої організації навіть в самім Лопатині. Тут „spręzysty" польський парох кс. Шарфиньскі і почтарка Турковска і ціла їх групка розвинули досить інтензивну працю. Кс. пробощ заложив польську захоронку для зайдів-мазурів, робить всякі заходи в поширенню своїх польонізаційних плянів, притягає заблуканї „duszyczki", уладжує польський „Йордан", а пані Турковска займається нищенням української преси на почті. Особливо ласкою тішиться у неї „Громадський Вістник". А українське громадянство не може спромогтись на відновлення діяльности читальні „Просвіти", торговельної спілки та приюту. Не дивно, що села, які мають за далеку віддаль до радехівського повітового центру, не взялись ще за роботу, коли сам Лопатин не проявив ще досі знаку життя.

З позитивних сторінок культурного життя треба зазначити деякі спроби освітньої роботи в двох чи трьох селах, як робота в чит. „Просвіти", аматорські вистави. Це лиш інтродукція до плянової, організованої роботи.

Цілком нічого не зроблено на економічному полі і на полі кооперації. Тут не знайдеш навіть зацікавлення цим питанням, одним з важнійших етапів нашого економічного розвою.

Преса і література майже не читається серед широких верств населення (за малими виїмками) не то, щоб мала вже сталих передплатників. А це, чи не найважнійший чинникув нашому життю серед цього гніт і заборон, що кидає ясний промінь на присипані душі, що освідомлює і скріплює духово зневірених і знеможених, що освідомлює і гартує народ до відпорности.

Здається, що громадянство Лопатинщини візьме під увагу цих...

З театру.

Суботешна вистава опери Монюшка „Галька" замітна була виступом співачки М. Шарфенштайн (жінки нашого артиста-тенора п. Гаска). Артистка виступила по 7-літній повній перерві у перве на нашій сцені, і зробила доволі корисне враження своєю появою.

Голосово з початку не розспівана, — в дальшій части опери опановувала краще головну партію. З окрема належить підчеркнути її гру, повну перенятя і зрозуміння ролі. Можна мати надію, що при систематичній праці уступлять спричинені довгою перервою голосові недостачі.

П. Гаск співав з незвичайною свіжістю голосу від початку до кінця і причинився дуже багато до корисного враження, яке викликувало все те, що ділялося на нашій тісній, убогій сцені.

Натомісць те, що дїється поза сценою, а саме в орхестрі, з ріжних причин не відповідає вимогам хочби примітивно виставлюваної опери. Певна річ, що справа поставлення хоч би приблизно надаючоїся до оперових цілей орхестри — це проблем, в нинішній хвилі не легкий до зреалізовання, але доволі прикро вражає та значна діспропорція, яка істнує поміж сценою і орхестрою. До такої орхестри ми навикли подекуди у популярних виставках „Гриця", та де ні не можемо і не смімо привикнути у виставах опер.

В. Барвінський.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Нарада північних нептральних держав.

Айльвезе. (ПАТ.) „Tr. de Geneve“ доносить, що Швайцарія одержала від Швеції запрошення на нараду північних невтральних держав в ціли обговорення справ, звязаних з ґенуенською конференцією.

Оконечний реченець ґенуенської конференції.

Рим. (ПАТ.) Часописи доносять, що на основі згоди правительств реченець конференції в Ґенуї устално оконечно на день 10. квітня.

Боротьба в Півд. Африці.

Йоганесбург. (ПАТ.) Правительственні війська зайняли головні становища біля Бенони, Родпорт і Фльоріда, та завдяки співпраці Бурів полонили багато революціонерів. Тепер правительственні війська посуваються в напрямі Маребурга, зайнятого революціонерами.

Льондон. (ПАТ.) Радіо. З Йоганесбурга доносять, що правительственні війська посуваються на цілій лінії вперед, а поносять лише малі втрати. Число полонених досягає 2 200.

Льондон—Берлін.

Льондон. (ПАТ.) „Дейли Мейл“ доносить, що з днем 18. квітня ц. р. вийде в життя воздушна комунікація між Льондоном і Берліном.

Воєнний корабель для совітської делегації.

Берлін. (ПАТ.) „Ахт Ур Абендблят“ доносить що совітське правительство переслало до Льондону телеграму з просьбою о англійський воєнний корабель для перевезення російської делегації до Ґену'.

Допущення рос. знатоків на конференцію в Льондоні.

Париж. (ПАТ.) „Пті Парізієн“ доносить, що Чічерін звернувся офіціяльно до правительств союзних держав о допущення російських технічних знатоків на конференції, котра мається зібрати в Льондоні.

Совіти і ґенуенська конференція.

Рим. (ПАТ.) Часописи доносять, що Воровський представив президентови Факті повновласника з характером представника совітів до торговельних переговорів з Італією та зложив ноту Чічеріна в справі ґенуенської конференції.

Енвер Паша зайняв Бухару.

Царгород. (ПАТ.) Радіо. Тел. комп. доносить із Тифліса, що Енвер Паша війшов на чолі червоної армії до Бухари і проголосив там совітське правительство, навязуючи безпроволочно зносини з Москвою. Держава Бухара є в союзі з Кемалістами.

Повстання в Альбанії.

Рим. (ПАТ.) Радіо. Альбанські повстанці обсадили Тірану.

Фінляндсько-совітські переговори.

Гельсінґфорс. (ПАТ.) Фінляндські часописи доносять, що през. мін. Веноля почав виміну нот з совітським правительством в ціли привернення правильних сусідських зносин. Проектується визначення мішаної комісії для ліквідації конфлікту.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

Новий savoir-vivre.

Від давна вже замітив я, що Поляки дбають про нас більше як про себе самих. Деякі люди сміються вправді скептично, коли їм про це говорю, але мені це байдуже. Вірю в них як Лісковацький в ласку Грабовського. — Dixi.

Бо якжеж, Боже мій, не вірити в них? Жиє собі чоловік безпечно як у Бога за дверима, поліція береже його на кождому кроці, гроший має тисячами нічим Крез, автономія разом з університетом і трьома новими пенсіонатами в стилю з епохи короля Баторія іде до нас з Варшави і ось, ось, тут буде, — ну і чогож тобі чоловіче треба?

— Ненаситні ті Українці, — от що!

— — — — — — — — — —

До чого доходить сусідська куртуазія і їх старання про нас, вкаже хоч би і цей факт.

— Вчера вдалось мені дістати на короткий час, манускрипт малопольського „Savoir vivre'у“, написаного одним з редакторів „Слова польского“ з метою передати його по видрукованню всім визначнійшим членам нашого громадянства, а спеціально о. кан. Куницькому, для постійного користування.

Значить куртуазія, безперечно куртуазія!

Беру отже манускрипт в руки і читаю:

„Наколи приходить до тебе малопольська поліція маєш її прийняти як найввічливійше. Зараз на вступі перепроси пана агента або комісара, що ти сам не прийшов на інспекцію, але тут не винен ти, тільки Бог, який відмовив тобі всевидучости. Відтак проси гостий сідати (сам стій), прийми їх чаєм або доброю кавою з бішкоптами і пралінками, а як маєш лікер, то не ховай його а став негайно на стіл, щоб гості твої раділи і хвалили гостинність твою.

Як маєш гаванські цигара, проси рівнож, може не відкажуться зробити тобі цеї приємности і ласкаво закурять“.

Радію і читаю далі:

„Наколи є у тебе комуністичні брошури або метрики, давай їх невідклично, а що більше поможи їх навіть нести на поліцію.

Колиб тебе там случайно затримали в гостях і просили остатись хочби 14 день, не противляйся, маючи на думці, що всі марниці світа не нічого супроти вічности“.

Тут декілька рядків нечиткого письма, а відтак далі:

„Як замітиш що якийсь з панів агентів не має шапки, дай йому свою і знай, що чим більш вартна вона, тим більша заслуга твоя перед — малопольською поліцією і можеш сміло числити на ласку великого Будди з вул. Яховича, пана Майдана.

Рівночасно зробиш неоцінену прислугу і гуманітарний вчинок супроти обдарованого, якому холодний воздух може відємно вплинути на умовий стан, що так дуже важний для...“ (тут знов письмо нечитке аж до кінця.)

— — — — — — — — — —

Я зіпрів і мені зробилось стидно. Скількн нам ще бракує до того, щоби називатися справжніми джентельменами!

Скільки бракує!!

Аркадій Півень.

З товариського життя.

Вечір „Союзу Українок“.

В суботу 11. с. м. відбувся в салях львівської „Бесіди“ чайний вечір „Союзу Українок“, при співучасти кращих театральних і мистецьких сил. З приємністю прислухувалася добірна публика інтерпретаціям п. Дудриківної, п. Бесарабова, Вольського, Давидовича і Крушельницького, яких винагороджувала частими і довгими оплесками.

Уряджування таких вечорів можна назвати помислом дуже щасливим. Вони гуртують ширші круги нашої суспільности, дають змогу і почин витворити у нас це, чого до тепер майже не було, а саме — товариське життя. Маємо надію що суботній вечір „Союзу Українок“ не оув останнім, наоборот став початком цілого ряду дальших вельми корисних і пожаданих розривок серед сірої буденщини теперішнього товариського життя. — *С*

Вечір „Будяка“.

Сатирично-гумористичні вечорі „Будяка“ мають у нас вже свою означену марку. Усе на що може спромогтися гумор і сатира поновані принціпом „salus rei publicae suprema lex“ — подане в свобідній, невимушеній формі, робить такий будяківський вечір справжнім „вечором сміху“, де всі бавляться — так публика як і та на бозі імпровізована „естрада“. І як би там не було, проти когоб не було звернене жало часами їдкої а нераз розброюючє - добродушної сатири, настрій удержується на рівені взаїмної доброзичливости і вирозуміння. Що більше в той спосіб ізмровізована „забава“ еволюціонує в напрямі якогось опреділеного, постійного органу, що в роді народнього сумління якраз в тій сатирично гумористичній формі може стати важним громадянським чинником з метою освіжування часами надто душної атмосфери. Така є тенденція будяківських вечорів.

Потвердженнєм слушности наших обсервацій був, між иншими, останній „Вечір плачу“ устроєний гуртком „Будяка“ минулої неділі. Салі „Републики“ випоннилися публикою, рішуче добірною. Так і видно було, що зійшлися ті, що беруть участь в тій чи другій ділянці громадського життя надіялись „напасти“ на ту чи другу свою помилку на той чи другий свій гріх „вольний чи невольний“. Одні з них діждались того, за чим прийшли, другим відложено „кару“ до слідуючого вечора...

Вечір почався продукціями відомого вже бандуриста Щербини; після нього спів свої, правда трохи вже перестарілі куплети, Давидович, після чого забавив публику артист Крушельницький інтерпретацією мініатурних гуморесок відомого гумористи Руденка, яким ще так недавно одушевлявся Купрін. Атракцією вечора була одначе оригінальна „футуріяда“. „Плач серця в печінці“, та актуальна одноактівка „Вісти з Льондону“. Помислу тієї одноактівки можна гуртковм „Будяка“ тільки погратулювати. Перепало там не одному, а перш за все нашій універсальній недузі, якої обяви кидаються в вічі кожному, хоч бациля тої недуги іще не найдено. Недуга ця це непохитна віра в „божу поміч“ в „наївну справедливість“ і неймовірно скорому сплетню.

Коли тому чи другому з публики не подобалася ця чи друга точка програми, то остання розброїла усіх за вийнятком тих, яким „для приняття доброго жарту бракує елементарних понять про суверенність сатири і того що зветься... інтелігенцією. — *В. С.*

НОВИНКИ.

— Пятьдесяті роковини уродин артиста-маляра Олекси Новаківського. Серед ювилеїв, обходжених більше чи менче шумно, непомітно наблизилися пядесяті роковини уродин одного з кращих представників сучасної української пластики — Олекси Новаківського. Минулого року мали ми нагоду оглядати плоди його творчости у виборі, який здвав артистові найбільш пригожим. Своя і чужа преса повитала виставку з виразами нетаєного подиву, артист пережив одну з найкращих хвиль життя. Нині, в день пядесятих роковин уродин О. Новаківського линуть в тиху робітню артиста привіти тихі, але щирі, від усіх тих, кому його многотонна палета дала спромогу піднятися вище понад те що є сіриною будня. Приєднуючись до того привітання бажаємо артистові многих, щасливих літ життя для дальшої праці для добра мистецької культури України Ev.vva larte!

— Свято єдности українських земель. У нас багато деклямується про єдність і соборність українських земель. На жаль фактична правда в цім напрямі мало відповідає тим словам, котрі в усіх нас на устах. Не місце тут говорити, яке значіння Шевченкової поезії для української соборницької ідеї. Заходом нащадків тих наших земляків, котрі видали Шевченка, відбувається в середу 15. III. о $7^1/_2$ год. в салі Музичного Товариства ім. Лисенка великий концерт у Шевченкові роковини. Вся програма концерту складається з точок про Шевченка й творів Шевченка. В концерті беруть участь крім хору визначні сили: Бесарабов (баритон), Л. Білецький (промова), Гребінецька (сопран), Ол. Загаров (деклямація), Москвичів (скрипка), Смирнов (баритон), Царикова (сопран) й инші. Концерт уладжує львівська філія Комітету допомоги бідним збігцям Великої України, що в голоді й холоді відпокутовують серед нас свою участь у боротьбі за українську незалежну державу. Афіші не друкуються, щоб зменшити видатки, звязані з улаадженням концерту, й тим самим побільшити чистий прибуток. Булоб доказом нашої національної незрілости й теоретичного фразерства, колиб і саме свято як таке і його мета роздобути гріш для голодних і неодітих не стягнулоб такої маси нашої публики, що вона виповнилаб усі місця. На жаль досі розпродано дуже мало білєтів. Білєти продаються в Народній Торговлі, а у вечері від 4 год. при касі.

— Після похорону бл. п. І. Кивелюка. „Нова Реформа“ в статті п. з. „Антипольська агітація української преси“ старається вмовити в свою безкритичну публику, що всі подані нами факти з похорону „цілковито видумані, бо підчас похорону бл. п. Кивелюка польські власти і суспільність заховувалися рівнодушно, а деякі польскі часописи присвятили прихильні згадки памяти покійного“. Як виглядала ця „рівнодушність“ — ми мали нагоду бачити й чути, а „прихильні згадки“ про Покійного аж надто добре вбилися нам в память, особливо з тих часів, коли Покійного арештовано і мучено по тюрмах.

— Літературний вечір в честь М. Вороного. В найближчому часі відбудеться у Львові літературний вечір в честь М. Вороного. Всіх письменників, що бажають прочитати свої твори на тому вечері, проситься присилати рукописи до В. Бобинського, вул. Голомба 11 II. п. найдальше до 20. марта.

— Цензура на українські листи. В Польщі є все ще цензура заграничної кореспонденції. І всі про це знають. Її досі не знесено. Знесено офіціяльно тільки внутрішну цензуру. Одначе не для Українців. Саме дістаємо зі Станиславова листову коверту з наліпкою: Stanisławów, Poddano cenzurze. Лист був зі Львова, наданий 8. с. м. — цензурований 10. с. м.

— Чи новий розпорядок? Львівські суди а особливо суд повітовий С. І. у Львові постійно перечеркують на урядових ковертах український напись „Суд повітовий С.“ і так перечеркнені пересилають сторонам. Не знаємо, чи було в тім напрямі яке зарядження з гори, чи роблять це функціонарі на власну руку. В кождім разі просимо пана президента Червінського подати нам до відома, як річ мається, евентуально скоротити самоволю підвладних йому функціонарів.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Із збіжевих ринків.

Вісти, які надходять із світових збіжевих ринків, вказують, що довготревала звишкова тенденція цін збіжа упадає. В Ліверпулю ціни пшениці за минулий тиждень були сталі. За те в Ню Йорку наступила формальна знижка. Пшениця протягом тиж я спала там о три чверти цента на бушлі, при великій подажи. Деяку знижку занотовано і в Буенос Аірес. Спадок цей пояснюють тим, що американські фармери покінчили свої закупи ярого збіжа на весняні засіви, так що торговці збіжем не мають збуту. За те в Берліні ціни до останньої хвилі росли в часі від 1-ого до 5-ого марта, коли пшениця і жито піднеслися о 80 нім. мк. (на 1 кг.), ячмінь о 90 мк., овес о 95 мк. Причиною це о є недостача власного збіжа і низький курс німецької валюти. Польський збіжевий ринок іде рівнобіжно з Берліном і тут до останньої хвилі панує тенденція звижкова. Одначе і в Польщі є познаки, які вказують на те, що період звижки збіжевих цін доходить до кінця. Цею познакою є перевага подажі над попитом, яка дається замітити на деяких торговицях. Збіжеві трансакці у Варшаві замітні тим, що збіже з Познанщини і Поморя платиться дорозше чим з инших провінцій. Причина лежить в тім, що збіже з бувшого пруського забору є і дорідніийше і стараннійше очищене.

Дорожнеча росте.

Польські порядки ущасливлюють нас дальшим зростом життєвої дорожнечі. В останнім часі підскочили ціни збіжа та хліба а ще більше вепрового мяса. Як відомо, причиною подорожіння є дозвіл міністерства торговлі і промислу на вивіз свинь за границю, іменно до Чехословаччини. Гандлярі скуповують всяку худобу, транспорти свинь від одять раз пораз на захід, зате львівська різниця пуста. Офіціяльно оправдують це тим, що на вивіз призначено свині худі, а товсті, що мали прийти з Румунії, були призначені до внутрішньої консумції. Тимчасом худі вивезено, Румунія не пускає за границю не то товстих, але взагалі нічого, і консументи лишились без мяса і товщу. Польські газети називають цю вивозову політику скандальною.

Вивіз дерева з Польщі.

Розпочався оживлений експорт дерева з лісів, що попали в руки польської влади. Вивозять посередники і гуртовні фірми спрямовуючи значні ладунки через Данціґ переважно до Анґлії, Голяндії, Бельґії і Франції, по части до Данії, а навіть до Палестини. До Данії експортується перш усього соснові підклади для данських залізниць, до Анґлії, Франції, Палестини сосновий і дубовий матеріял тертий, як дилі, бальки і дошки. До Анґлії, Голяндії ідуть також більші транспорти залізничих підкладів, округлого дубового дерева і телеграфічних стовпів, до полудневої Швеції багато круглого дерева і відземків. З теплою порою цей експорт збільшиться і Анґлія, Франція та Голяндія вислали вже представників гуртовних деревних фірм до Данціґа для заключення більших трансакцій. Найбільший попит є на дубину.

Безробіття і кооперативи.

Нужда анґлійських углекопів в округах, обнятих безробіттям, приняла розміри катастрофи. Найтяжше представляються провінції Уельс і Момонтшір, де на кількасот тисяч робітників, кількадесять тисяч лишилося від довшого часу без заняття. Положення їх таке траґічне, що державні функціонарі, заняті стяганням ріжних драчок в тих околицях, звернулися до уряду з заявою, що радше возьмуть на себе всякі правні консеквенції і підуть до арешту, а не будуть стягати з тих нуждарів ніяких оплат. В тім критичнім положенню з неабиякою помочию поспішили кооперативи, що дійшли в тих сторонах до високого розвитку завдяки масовій участи в них місцевого населення. Поміч виявлялася головно в формі позичок уділюваних членам та зворотів членських уділів. Стоваришення в Блені, що числить 10.000 членів, уділило до 2 и позичок на загальну суму 50.000 фунтів штерлінгів, а крім того 2|5 членів дістали зворот зложених уділів на суму 90.000 фунтів.

Папір подорожів.

Союз польських фабрик паперу підніс з днем 1. ц. м. ціни паперу о 10 прц.

Ціни рільничих продуктів у Львові.

Урядовий звіт збіжевої і товарової біржі з дня 13 ц. м.: За 100 кґ.: пшениця краєва 15.000, жито гал. 10.000, ячмінь броварняний 0.000, пашний 9.200, овес 9.200, кукурудза краєва 10 5 0, румунська Снятин 0.000, бараболя бров. 2.650, фасоля біла 14.000, краса 12.000, горох пільний 11.500, горох „Вікторія“ 00.000, бобик 8.500, вика 7.500, мішанка пашна в зерні 6.500, лубін 6 500, гречка 10.000, мука житна 70 прц. 15.000, 60 прц. 16.000, мука пшенична 60 прц. 24.000, 50 прц. 26.000, 40 прц. 27.00 , пшеничні отруби 6.500, житні 6.500, макухи конопельні і льняні 10.000, ріпакові 0.000, ютові мішки 75 кґ. за штуку 460, уживані 300, конюшина червона 100.000, солома прасована 2.600, сіно волинське 3.200, сіно краєве прас. 4.500, лен 22.000, каша греч. 2[illegible].

Курс грошей.

За заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 14. ц. м.: американські доляри 4.320 - 4.340, одинки і двійки 4.220·— 4.230, канад. доляри 4.050 —4·080, одинки і двійки 3.950—3.980, нім. марки 17.00 — 17.10, сотки 16·70— 16·80, дрібні 16·40—16·50, леї 31·00—31·20, дрібні 30·00—31·80, чеські корони 70·00—71·00, дрібні 68·00 до 70·00, австрійські тисячки з новійшої емісії 1000—1020, старшої емісії 2700—2750, сотки новійшої емісії 100·00—105·00, стар. емісії 270·00 — 272·00, 50 - коронівки 50·00—140·00, 20-коронівки 20—45, 10 - коронівки 10—25, 1-ки і 2-ки 0·90—1·20, рублі 5 сотки 1·70 — 2·20, сотки 2·80—3 50, 25-рубл. 1·60— 2·10, 10-рубл. 1·50—1·60, решта дрібних від 90—1·20 думські тис. 35·00 45 00, думські 250 рубл. 20·00 до 40·00 карбованці 1·00 – 2·10, гривни 2·80—4·00, франц. франки 275—280, фунти штер. 17.700— 17.200, шв. франки 800—820. Золото: 20 кор. 15.700—15.800, 20-франківки 15.300 - 15.350, 20 марківки 16.000—16.100, фунти шт. 15 400— 15.500, 10-рубл. 20.000—20.200, дол. 4.220—4.250. Срібло: Австр. корони 260—265 5-кор. 1300—1350, фльорени 650—680, рублі 1.060—1.070, копійки 5·00—5 20, амер. доляри 2.600—2.650, половинки і чвертки 2.400 - 2.450, канад. доляри 2.300— 2350, дрібні 2.220 – 2.250, леї 245 — 255.

— **Примір діає.** В памяти громадянства є ще невдачна спроба львівської прокураторії потягнути до карної відповідальности д-ра Івана Волошина за його адвокатську оборону, а добрий примір вже знаходить послідователів на провінції. Дня 11. марта 1921 з поручення польської державної поліції в Богородчанах арештовано в Надвірній адв. д-ра Івана Саноцького і Юрка Микецея, підозрілих о поповнення злочину з § 65 к. з. з цим, що адв. д-р Саноцький в імени і з поручення свого клієнта п. Юрка Микецея з Битькова вніс рекурс до скарбової власти проти виміру данини.

— **Шпіони чи Едісони?** У Львові викрито на днях дві тайні радіотелеграфічні стації, уряджені по найновійшим вимогам і здібні надавати і відбирати радіодепеші в цілої Европи. Одну при вул. Замойського зладив Мечислав Пфінцнер, а другу при вул. Яблоновских Яцек Ручайовскі, оба Поляки, ґімназісти! Пф. зізнає, що матеріяли до уряджения стації дав йому брат Станіслав, занятий в радіостації в Торуні. Оправдуються оба, що стації побудували в научних цілях, але поліція покищо підозріває тут якусь „иншу“ руку. Дальше слідство покаже, чи це шпіони, чи молоді Едісони. Одно лише знаменче: З Торуня до Львова перевезено потайки дві радіостації і власти того не запримітили.

✝ Посмертні згадки.

Анна з Качмаревських Здерковська, вдова по Івані Здерковськім, пароху Конюхова, померла 8. лютого 1922 р. в Синевідську вижнім в 82 році життя. Покійна відзначалася лагідністю і добрим серцем, була потіхою і помічю бідних селян, як в Конюхові так і в Крушильниці, де по смерти свого мужа перебувала у свого сина бл. п. о. Александра. В. Ї. П.

Микола де Говора Дрогомирецький, нотар в Чернівцях, помер дня 1. марта по короткій, тяжкій недузі. Покійник був визначним членом Буковинської України, брав в публичнім життю все живу участь і фінансово підпомагав народні інституції. Особливо в тяжких хвилях, зараз по окупації Буковини, покійник особистими впливами і інтервенцією старався злагодити переслідування української інтелігенції з боку румунських військових властей. В. Й. П.

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках польських: о. Олександер Задорожний Добромірка 500, о. М. Корбутяк Марківці 300, о. Ю. Гранківський Баня Березова 1000, Зофія Олесницька Станиславів 500 кличе: Олю Шипайлову Тисьмениця, Грушкевичеву жену лікаря Станиславів, о. Іван Іванчук Товсте 1000, о. Йосиф Логиський Струтин 500 кличе: о. Андрія Дубицького Побук, о. Мих. Чорнеґу Студінка, С. Максимович упр. копалень „Silva Plana“ 5000 кличе: Антона Волянського і Василя Бокала упр. копалень нафти в Бориславі, о. Юліяна Адріяновича катих. Борислав, Галя Луцька Янчин 1000 кличе: Анну Кобринську Бережани, суддю Вол. Кордубу Підгайці, Нілю Білинську Монастириська, о. Юр. Гошка Гординя 500 кличе: о. Мик. Волошина, о. Евг. Кушлика, о. Ів. Сенечка, Василь Лисий Іванівка 150, Андрій Прухницький Ляшки 500, Микола Коцан Бурштин 1000 кличе: о. сов. Ґутковського Бурштин, о. Н. Прокоповича Юнашків, о. Йосифа Яримовича Настацин, о. Мих. Бобовник Глібовичі 1000 кличе: Долю Ващуківну учит. Глібовичі, Івана Казанівського учит. Селиска.

Фонд інвалідів.

Жертви американських Українців на фонд українських інвалідів: в старім краю Комітет помочи „борцям за незалежну Україну“ в Чікаґо (през. Петро Ткач, секр. Ілия Остапчук і кас. Ом. Городиський) 60 дол. п. Іван Ковалик з коляди від Українців в Great Meadow, N. Y. U. S. America 50 дол. — Товариство „Згода“ від 20 Українців Нар. Союза 2240 Grayling Ave Hamtramck Mich. U. S. America 21 дол. — о. І. Велигорський Granville N. Y. Box 682, 5 дол. — Комітет Опіки над інвалідами складає ВП. Жертводавцям щиру подяку. — Адреса: Український Дім Інвалідів Львів св. Софії 25. — Американські часописи проситься о передрук.

НАДІСЛАНЕ.

Вистава Гуцульщини і людового побуту в творах мистецтва, присвячена памяти дослідника Гуцульщини Професора Володимира Шухевича, потреває ще до кінця марта. — Вступ до збірок Національного Музею по 100 мп. від особи; учні тільки в групах під проводом своїх учителів платять по 50 мп. — Про час групових одвідин належить заздалегідь повідомити. 1—1

Товариство Наукових викладів ім. Петра Могили. Середа 15 і четвер 16. III. виклади проф. д-ра Романа Цегельського на тему: Розвій поглядів на звукові прояви ч. I. і II. — Саля Української Бесіди. Початок о год. 5. початок по полудни. — Вступ вільний.

Звичайні Загальні Збори

ТОВ-А ГОСП. КРЕД.

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

стов. зар. з обм. порукою

в Вязовниці к. Ярослава

відбудуться дня 26. III. 1922. о 3 год. по пол. в приходстві з слідуючим денним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Звіт Дирекції і Надзірної Ради з внесенням на уділення абсолюторії.
3) Затвердження нововибраної Дирекції.
4) Вибір 6 членів до Надз. Ради і вкладки членів.

Рахунки і біланс можна переглядати в канцелярії Товариства.

903 1—1 **ДИРЕКЦІЯ.**

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

:: „Українського Консуму“ ::

українських професорів

стов. зареєстр. з обм. порукою

у ЛЬВОВІ

відбудуться в суботу, дня 25. марта 1922. о год. 4·30 попол. в Народнім Домі II. пов. зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи за адміністраційний рік 1921.
3) Звіт Ревізійної Комісії.
4) Справа дальшого істнування консуму.
5) Евентуальний вибір Надзірної Ради.
6) Затвердження нової Управи.
7) Евентуалія.

Біланс стоваришення за 1921 р. виложений в Народнім Домі II. пов. і при вул. Льва Сапіги ч. 12, I. пов.

899 1—1 **НАДЗІРНА РАДА.**

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“